

VŽDYŤ JSEŠ Z PÍSKU

Jiří Pražák

pod nástup. Zastavil je jeden muž. Patřil ke skupině bývalých hvězd.

„Jdete na tu cestu, kterou včera přešel Karlíček?“ otázal se. Karel Cerman tam zářil. Většinu věcí, které pánové zdolali, vyváděl jako první.

„Snad to přelezem,“ zavtipkoval Ragy.

„Budete střídat?“

„Nebudeme, my se měníme až po celé cestě.“

Ragy pochopil, že ten člověk je rozechvělý a nesmělý. Asi by chtěl jít s námi, ale je mu žinantní nás požádat, pomyslel si. Musím mu vyjít vstříc. „Nechcete jít s námi,“ řekl. Okamžitě zaznamenal, že to je trefa přímo na komoru. Starý muž svou tvář rozzářil, jako hladinu jezera na kterou právě dopadlo slunce. Potom se zarazil.

„Karlíček říkal, že je to dost těžký.“

„Ale nakonec to vyběhl jako za mlada.“

„Já se teda za vás cvaknu,“ rozhodl se. „Já jsem Jirka,“ přidal.

„Vítám svého jmenovce,“ smál se Ragy.

Lezení se vydařilo. Nenastaly žádné potíže nebo zmatky. Plynule se dostali na vrchol. Všichni si lezení užívali. Starý pán vystoupal rovněž, aniž by se někde zasekl. Velice se z výstupu těšil. Nahore se posadil. Rozhlížel se po ráji obrovitých skalních věží. Odmítal slanit dolů. Následující den Ragy na tábořišti potkal Radana. „To jste byli vy, co sebou vzali Jirku Maška?“ otázala se ho zkoumavě živá legenda.

„Jo vzali. Jirka by ještě strčil leckoho do kapsy.“

„Ty jsi to vyvedl?“ Ragy přikývl. Od té doby Radan na pozdrav odpovídal jinak. Pokaždé přidal úsměv nebo přihodil lehkou poznámku. Ragymu se dostalo milého uznání. Už nebyl jen někdo z oddílu. Cítil, že byl přijat do

rodiny a velmi ho to těšilo. Teprve doma se dozvěděl jakou šajbu měl na laně. Jiří Mašek byl výborný horolezec, bývalý člen repre družstva. Vylezl úžasné věci po celém světě. Zanedlouho poté, přítel skal, hor a lezení zemřel. Bylo mu sedmdesát dva roků.

*

*

*

Horolezci vždy uznávali své staré kolegy. Čerpali jejich moudrost a zkušenosti. Chodili se s nimi radit a rádi poslouchali jak a za jakých podmínek se jim podařilo udělat některou z vyhlášených cest. Ragy kdysi vyslechl vyprávění jednoho moudrého muže, který hovořil o tom, jak se před léty dočkal svých prvních džínsů. Dnes je nosí každý, ale nějaký čas zpět, tomu tak nebylo. Komunistická vláda se jim pokoušela bránit, panoval názor, že narušují vývoj socialistického člověka.

Zanotoval si s ním, protože měl obdobné zážitky. Z toho vyprávění sršel cit a obdiv syna ke svému otci. Sluší se abychom zde vzpomínku starého muže, bývalého vrcholového sportovce a excelentního běžkaře Jaroslava uvedli. Přeneste se tedy do svých patnácti let, vzpomínejte a čtěte: „Ta Růžena Vaňková je opravdu hezká holka,“ řekl si Jára, když ji viděl procházet ulicí kde bydlel. „Nemá tak velká prsa jako Mařena Bursová, ale má bezvadně rostlou prdelku a boky,“ zasníl se.

„Ahoj Růžo,“ vylétlo mu nevědomky.

„Nazdar! Viděli jsme se ve škole.“ Zpražila ho Růžena.

„Já..., já jen tak.“ Jára začínal litovat svého úletu.

„Já já... Co budeš psát do toho slohu?“ Osvítila ho spásná myšlenka. Jára se nadšeně napřímil.

„Že právě tebe bude zajímat domácí úkol. Vždycky ho pí-

šeš na poslední chvíli až ve třídě.“ Zasmála se a postojem těla dala jasně najevo, že hovor skončil.

„Tak si to nech!“ Privil podrážděně odražený ctitel.

Růža pohodila hlavou, blýskla po Járovi očima, nasadila pohrdavý úsměv a odkračela. Jára tvrdě pochopil, že není za favorita. Držet hubu 'sem měl! Šimečka by jistě vítala jinak, letělo mu hlavou. Už nikdy Vaňkovou neoslovím! To nebyla pravda, byla jeho slabinou.

Blboun Eda Šimeček, kterého Jára nesnášel, byl typický školní frajer z IX B. Holky ho zbožňovaly a Eda toho uměl využít. Natrásal se před ctitelkami jako pták, který tančí zasnubní tanec.

Dokonce se chlubil k závidění některých hochů, že už s některou byl v posteli. Hlavním důvodem dívčích zájmů, však bylo Šimečkově oblečení. Měl příbuzné v zahraničí, kteří občas poslali rodině balík. Jako první ze školy měl džínsy! Jako vrchol všech přání k nim měl i džínsovou bundu. Tu neměl dokonce nikdo v Jablonečku. Když děvčata ze školy viděla jeho Kanadskou košili nebo měkoučkový svetr se so- by, mohla se přerazit, aby se Edovi vlichotila do přízně. Markéta Hrušková, nejhezčí holka z celé školy, tichý boj školních favoritek vyhrála. Když se ta dvojice někde obje- vila, dívkám se křivil úsměv. Za měsíc bude ve městě pouť, tihle dva tam budou mít antré. Hrušková se bude napa- rovat a Růža s ostatními závidět, rozmrzelé budou i dívky, které nemají prsa, pomyslel si Jára.

Pohlédl do výlohy obchodu. Mám trochu vytahaná kolena, puky zavadlé a ten nemožný střih mých kalhot mi dokonce dělá břicho, musel konstatovat. Brrr, to nechci! Musím zlomit takový nedostatek, pomyslel si Jára. Za mě- síc přijdu na pouť a Vaňková bude čumět! Se zaťatou roz- hodností vykročil k domovu.

Járova maminka právě připravovala něco k večeři, když ji vzrušeně oslovil: „Chtěl bych si koupit džínsy, má je už kde kdo na škole.“

Maminka si utřela ruce do zástěry. Pak je zdvihla a opět nechala klesnout. „Víš kolik to stojí, ani nemáme ty... ty poukázky,“ zchladila nadšence.

„Bony, musíme sehnat bony.“ Nešťastně ji opravil.

„Řekni ještě tátovi,“ ukončila maminka hovor.

Tátu našel v jeho království, dole v dílně. Všechny nástroje tu měl pečlivě vyčištěné a vyrovnané na svých místech. Co mělo být ostré, bylo ostré, co mělo fungovat, fungovalo. Nikde se nesměly povalovat hobliny nebo ohnuté hřebíky.

Jára otec obdivoval. Dokázal udělat nebo opravit, co si zamanol. Snažil se předat synům svůj životní přístup. Když si synové něco s jeho svolením v dílně udělali, přišel se podívat. Každému řekl pobaveným tónem: „Tak ukaž, co jsi vymyslel!“

Pak dlouho klukovský výtvar prohlížel. Když se mu dílo zalíbilo, nasadil uznalý úsměv. Pokud se domníval, že šlo něčím co udělat lépe, v klidu na to poukázal, či pomohl upravit. Jestliže spatřil dílo zpackané, odmlčel se a zamračil, jak mráz v lednovém ránu. Synové se pak snažili, aby příště všechno domysleli a udělali lépe.

Jára netušil, že ještě po letech, jako dospělý, když něco udělá a bude mít pocit, že se mu věc tak úplně nezdařila, bude se mu o tatínkovi v noci zdát. Jeho zamračená tvář, bude značit, že druhý den všechno předělá.

Když ho otec uviděl, sklonil hlavu k ponku a nasadil pokrovou tvář. Tohle už syn dobře znal. Tatínek nikdy neřekl, přidrž nebo podej, ale chtěl aby synové sami poznali co je potřeba. Jára hned pochopil a podal otcí co právě potřeboval.

„Táto chtěl bych si koupit džínsy“ řekl. „Skoro každej na škole je už má,“ přidal nadneseně.

Otec nezvedl hlavu od ponku a dál pokračoval v práci.

„Ani holky se se mnou nechtějí bavit,“ kul atmosféru Jára. Tatínek se konečně napřímil a pohlédl na něj. „Ani ta Růžena Vaňková, že?“ Dávno poznal jak syn na dívku myslí. Pak tiše přidal: „Víš, kde **JÁ** bych mohl sehnat bony! To musíš pochopit...“

Járovi se zastavilo srdce. Táta dodal: „Můžu ti jen poradit tetu Máňu.“

To byla otcova sestra. Už od mládí žila ve Francii. Byla členkou nějakého církevního řádu a vedla jako hospodyně, dům vysokého církevního hodnostáře.

Hned večer si Jára vyžádal adresu tety a celý rozechvělý napsal dopis. Pokusil se vysvětlit co jsou bony, popsal jí jak vypadají vytoužené džínsy a vylíčil jak moc po nich touží. Dopis uložil do letecké obálky s modrobílým šrafováním. Pod adresou výrazně vystupovalo Avignon – Francie. Nazítří donesl dopis na poštu a měl úžasný pocit výlučnosti, když úředníci řekl ať mu vydá známku do tak daleké cizí země.

Za měsíc bude pouť a já tam přijdu v nových džínsách, říkal si Jára každou chvíli. Netrpělivě vyhlížel poštu. Buď přijdou peníze nebo rovnou balík. Byl si tím jist, teta měla děti svého bratra v oblibě. Sama jako členka řádu, děti mít nesměla.

Celých deset dní trvalo, než si Jára na poště odpověď vyzvedl. Byl fascinován nápisem Tchecoslovaquie pod adresou. Dodnes nevěděl v jak významné zemi žije.

Jindy by obálku nedočkavě roztrhl, ale tak krásný dopis nemohl poničit. Doma slavnostně obálku rozřízl. Teta psala: “Byla jsem včera na trhu a jeden zelinář měl ty ošklivé

kalhoty na sobě. Hrozně! Koupím ti jakékoliv slušné kalhoty, ale něco takového po mně nechtěj!”

Takový názor by se komunistům náramně líbil.

Dopis dal přečíst rodičům. Máma mlčky jen pokývala hlavou, jako by říkala, věděla jsem to. Zato tatínek se strašlivě zachechtal. Když ale uviděl, jak smutný Jára téměř polkává slzičky, ustal. „Nic nejde tak lehce jak si člověk myslí, vid’.“

Jára pochopil, že ztratil svůj rozhodný nástup. Začal se pomalu smířovat s tím, že džíny nesežene, natož aby v nich přišel na pout’! Růženu ve škole úspěšně ignoroval, jen ať si jde za Šimečkem, nebo kamkoli.

Uplynul týden a jednou večer tatínek řekl mámě: „Zítرا zajedeme do Hradce, musím si tam něco vyřídit. Můžeš si tam udělat nákupy, sežene se tam, co tady nekoupíš.“

Potom se otočil na Járu. „Ty pojedeš s námi!“ Jeho slova vyzněla jako rozkaz, kterému se neodporuje. Jára raději mlčel, otce respektoval a když myslí, že by měl jet, tak jede. V sobotu ráno všichni nasedli do Wartburga, který den před tím musel Jára umýt. Na cestu se nikterak netěšil, musel oželet fotbalék s klukama ze sousedství.

Nákupy v Hradci proběhly velmi pomalu. Jára se velmi nudil a s nechtutí pozoroval maminku, která oživeně procházela obchody. Kdykoli doufal, že už bude konec tak přidala: „Ještě musíme zajít do .... mají tam ....“

Zatím zaznamenal jenom jedno povyražení, když mu otec zakoupil u stánku klobásu. Jára stále přemýšlel, proč chtěl tatínek, aby jel také. Co asi, tu bude vyřizovat?

Konečně byla zakoupena poslední věc a čínorodá maminka už do obchodů nechtěla. Iniciativy se ujal táta a prohlásil, že je někam zavede. Bylo teplo a Járovi se už nechtělo chodit, ale rezignovaně poslechl. Docela si oddechl, když otec zastavil.

„Běž si koupit ty kalhoty,“ řekl Járovi a k manželce dodal: „Kdo by se vydržel dívat na toho rytíře smutné postavy.“ Mrknul na Járu a ukázal přes ulici.

Jára se rozhlédl a uviděl, že na protější straně ulice je malý krámk s úžasně slibným nápisem TUZEX.

Zlatý táta! Do těla mu rázem vstoupila chuť do života. Ani nevnímал, že musí vystát nekonečnou frontu, než se k vytoženému zboží dostane. Všechno měl dokonale promyšleno. Nebude si kupovat modré texasky. Takové má každý, i ten blboun Šimeček. Jára tou cestou nechtěl, koupí si manšestrové džíny. Krémově bílé. Z tak jemňoučké látky, jaká se tu nikde nevidí.

Otec s mámou vyčkali u pokladny, aby nákup zaplatili. Byl tu však malý zádrhel. Táta se najednou zamračil jak to uměl jen on a řekl k mámě štítivě: „Bože, ten náš kluk si chce koupit bílé kalhoty, takovou nepraktickou barvu!“ Jára se zarazil, zdálo se, že jeho plán neprojde.

„On se umí o svoje věci postarat!“ řekla důrazně maminka. Ráda se syna zastala. Nebezpečí bylo rázem zažehnáno.

„Sakra, bílé manšestráky!“ Tatínek naposledy potřásl hlavou, ale už nic nenamítal a zaplatil.

Měsíc téměř uběhl. V sobotu posledního týdne začala pouť. Na náměstí se objevily kolotoče, houpačky, střelnice, stánky s cetkami a laskominami. Hudba bryskně vyřvávala po celém městě.

Teď nastala Járova chvíle. Na tělo navlékl jeden z posledních výkřiku módy, zářivě bílou dederonovou košili /od soudruhů z NDR!/, krémově bílé manšestrové džínsy, které tak hebece doléhaly na nohy, a nakonec vyleštěné, černé špičaté střevíce. Když šel přes náměstí, zaznamenal několik uznalých pohledů kluků ze školy. Vykročil k

spolu- začkám. Skupinka děvčat v čele s krasavicí Markétou Hruškovou vzrušeně zaštěbetala. Všechny zíraly na krále dne. Jára pochopil, že Markéta tu očekává blbého Edu.

Ale tváří se nějak povadle. To musí mít nějakou příčinu! Jen jedna kráska tu chybí – Růžena Vaňková. Ta měla jiné plány, pokud chce upoutat pozornost musí přijít pozdě. Jára to pochopil až po chvíli.

Hudba z tlampačů mu najednou zazněla jako fanfáry Růža přichází. Do koho je to zavěšena? Ta zrádkyně! Eda Šimeček! Proto se ta zrádkyně tváří tak rozzářeně. Konečně vystrnadila Edu od té kreatury. Markéta něco zlostně šeptá dívkám.

Jára přechází ke střelnici, bílý oděv na něm jen září. Růžene mrzne úsměv. Šimeček zírání závistivě. Zavržená Markéta vycítila příležitost. Zahodila rozmrzelost a hází cukrblíky na Járu. Doufá, že svůj neúspěch napraví s bílým orlem. Tomu se mezitím k jeho překvapení, podařilo napoprvé vystřelit rudou ruží. Zářivý Jára kráčí s rudou ruží k dívkám. Všechny dámy ho pozorují. Podle jejich chování poznal, že skutečným králem je on. Žádná zrádkyně ho nemůže rozhodit. Ostentativně přehlíží Růženu i Markétu

a dává ruží nenápadné dívce. Dnes povýší do šlechtického stavu, prsatou Mařenu Bursovou.

*

*

*

Do kapitalistických států se dostali pouze vyvolení. To měli komunisté skvěle zařízené. Kdo se tam chtěl podívat musel získat, tak zvaný, devízový příslib. Bez něj nebylo možné vycestovat. Obdržel ho jen málokdo. Zapadni

politikové vyčítali vládám socialistických států, že porušují lidská práva. Odpovědí jim bylo, že může odcestovat každý. Kdo prý nemohl, měl prý jenom smůlu, že pozdě zažádal o příslib!

Lidé hledali skulinky. Aktivovali známosti s politicky angažovanými osobami, jichž by si za normálních okolností ani nevšimli, natož s nimi promluvíli. Jen náhodou a bez prokazatelného důvodu, usedlo někdy štěstí na překvapeného žadatele. Popřípadě na toho, kdo dokázal všechno šikovně zašvindlovat pod hlavičkou uznávané politicko sportovní organizace, jako bylo ČSM, Svazarm či Klub mládeže. Neznamenalo to výhru, mohlo se stát, že příslib neobdržel kamarád, který měl jet také. Statisíce lidí však prožívaly jen marné očekávání.

Nemilé chvíle prožil jeden Turnovák, když se mu podařilo vyřídít si všechna povolení a běhání po úřadech, aby mohl odjet do Himalájí. Potkali ho přátelé a ptali se, jak se mu dařilo v nejvyšších horách na zeměkouli.

„Bylo to výborný! Došlapal jsem tam, padesát kilo na zádech. Pod horou jen kousek nad základním táborem jsem dostal výškovou nemoc, silnou až na umření. Hned mi kamarádi museli pomáhat dolů. Posadili mne skoro mrtvého na letadlo. Tradá domů. Strávil jsem tam deset dní a nikam jsem nevystoupal. Jeden den mne stál patnáct tisíc na zaplacených výdajích!“

Hlušec s přáteli obdržel příslib. Pečlivě ošetřili postarší emběčko, nakoupili konzervy a sušené polévky. Sehnali peníze a materiál.

„Dáme Italské Dolomity,“ libovali si hoši. „Parádně si zalezeme!“ Propočítali peníze a čas. „Tejden v horách máme jistě.“

Dorazili do Itálie. Pouze těsně za hranici. Zastavili na tržišti, aby zakoupili nějaké ovoce. Prohlédli si městečko.

Celí natěšení opět usedli do vozu. Radovali se, že v podvečer už budou tábořit pod horama. Osud jim připravil odlišný scénář. Nenastartovali! Skoro celý jeden den se snažili uvést motor do chodu. Nepodařilo se.

„Strčíme to do opravy, třeba si s tím poradí,“ navrhl někdo. Všichni souhlasili, jelikož bylo jisté, že to je jediná možnost.

Italskému mechanikovi, který měl na víkend původně jiné plány se skutečně oprava podařila. Jakkoliv kroutil hlavou nad podivnostmi auta z východu. „Máte to tak na dojetí domů,“ konstatoval v obavách.

Potom je požádal o zaplacení. Všichni se museli složit. Suma kterou dali dohromady vyčerpala veškerou jejich hotovost. Všimné za ochotu, musel opravář oželet.

Nádrž vystačila jen na českou hranici. Na dojezd domů si zklamaní lezci museli peníze půjčit od příbuzných jednoho z nich. Dvoudení anabáze skončila zadlužením. Vytoužené hory viděli jen z dálky.

Gasto si týden před odjezdem do zahraničí, zašel k zubaři. Doslechl se, že se v cizích zemích může vymstít každé zanedbání. Jsem zdravěj jak řepa, jen ty zuby mi nějak řídnou, myslel si o sobě. Přinesl sebou láhev drahé whisky, aby přemluvil zubaře k ošetření v šibeničním termínu.

Doktor mu prohlédl chrup a prohlásil: „Vezmeme to po pořádku. Dnes tři, pozítří dva, pak dáme jeden den volna a hned další dva. Takhle to stihneme.“

„To je nějakýho vrtání?“ podivil se pacient.

„Žádné vrtání, ale trhání!“ oznámil zubař velmi vážně.

*

*

*

Každé skalní město nebo oblast má svého strážce.

Obvykle je to vznosná věž stojící na okraji. Popřípadě se stane Strážcem jenom proto, že je první na řadě. Většina lezců je přesvědčena, že je povinností na něj vystoupit.

V Labském údolí stojí taková skála nad přívozem do Dolního Žlebu. Poskytuje hezký pohled na řeku a údolí. Je to věž vzdálená necelé tři metry od okraje náhorní plošiny. Otamtud také začíná normální cesta. Nastupuje se přepadem do stěny věže. Potom přímo vzhůru.

Ladi si se svým spolulezcem užíval pobyt v uctívané oblasti Labáku. Přelezli několik známých výstupů. Potulovali se nadšeně po náhorní plošině. Četli průvodce a objevovali skály pod sebou.

„Hele to je Strážce,“ překvapil se Ladi když zahlédl věž.
„Měli bychom si ho vylézt.“

„To se musí,“ řekl spolulezec.

„Překročím do stěny a nahoru je to jen pár metrů.“

„Jak to je těžký?“

„Asi za čtyři. To hodím sólo.“

Ladi nastoupil rovnou. Jak se říká z jedné vody. Postavil se na okraj, natáhl ruce a hezky zvolna se sklápěl dolů. Jenomže nezaznamenal jak je průrva široká.

Škrrrt! Ruce mu projely dolů. Zastavil se nad hlubinou téměř vodorovně. Stejně jako závora na železničním přejezdu. Aby nepropadl musel být natažený co to dalo.

V takové situaci se nedá podniknout nic smysluplného.

„Postav se na špičky!“ zvolal spolulezec.

„Ty vole na čem asi stojím? Musíš mi dát něco pod nohy, abych nebyl tak natažený!“

Spolulezec vběhl mezi stromy hledat kámen nebo silnější větev.

„Dělej rychle,“ ozývá se za ním. „Nebo se neudržíš!“

„Tady nic není,“ ozývá se z lesa.

Ladimu se najednou rozsvítilo. „Průvodce, dej mi pod

nohy mého průvodce.“

Ve vteřince měl knihu pod nohama.

„Ještě to nestačí,“ ozývá se lesem. „Máš v kletru svůj?“

„To nemám,“ ozval se nešťastný hlas.

Hoch opět vyběhl do lesa, kde zahlédl nějaké postavy. Byli to místní horolezci. Všechno slyšeli a podávají mu kýženou knihu. Zvědavě utíkají za ním.

Konečně je přidán druhý průvodce a „závora“ se může zachytit rukama. Přitáhne nohy a po několika krocích je na vrcholku. Pohodlně se posadí. Podívá se dolů pohledem plným znechucení.

„Ploužíš se jako šnek,“ sjede vyjeveného partáka.

*

*

*

Horolezci se stali při cestách po evropských zemích výjimkou. Nemuseli předstírat pochlebování režimu. Nebo psát ponižující žádosti. Přesto se jim občas podařilo do západních hor vycestovat. Jugoslávie byla státem, který to hrál na obě strany. Byla polokapitalistická, chcete-li polosocialistická. Nebyl velký problém sehnat šedivý pas. Platil však pouze do Jugoslávie. Další zvláštnost československé tzv. normalizace. Opravdový pas byl zelené barvy. Pod záminkou návštěvy Julských Alp přecházely houfy Čechů potajmu hranice do Itálie nebo Rakouska. To byla poslední možnost také pro emigranty, kteří nechtěli žít v republice za potupné Husákovy vlády. Ragy zažil jeden takový zájezd, kdy většina účastníků přešla hranici. Podívat se na zapovězený západ. Popřípadě vylézt na vrchol na který by se jinak nedostal.

Měl zaměřeno s Kočičem do Itálie. Na trojmezí si naposledy potřásl rukou s Myškou, který odcházel do emigrace přes Rakousko /Dostal se tam a dnes žije

v Kanadě/.

Museli nejdříve zdolat několika kilometrový pochod po horských stezkách po kterých se dostali do malého Italského městyse. Jelikož si tu chtěli zakoupit nějakou západní vymoženost, museli si vyměnit si peníze.

Banku nemuseli dlouho hledat. Bylo jich tam hned několik. Jedna se ohlašovala velkým nápisem přímo na náměstí. Hoši se okamžitě vydali dovnitř.

Ragy se nedočkavě přihnul před okénko pokladníka. Poprvé v životě se ocitl ve směnárně. Nejistě doufal, že se nevyskytnou žádné problémy. Měl v kapse umolousané svazček bankovek. Československé koruny to nemohly být. Vytáhl pár, pokoutně získaných Švédských korun od kamarádky, kterou po létech emigrace pustili domů na návštěvu umírající matky. Měl ještě trochu Rakouských šilinků a Německých marek od veksláka. Peníze převezl ukryté před Českými celníky do podšívky batohu. Tvrdá měna, které se doma uctivě říkalo valuty se těžko sháněla. Kdo ji získal, vážil si jí, jako zlata.

Pokladník vytáhl z pořadače jakousi listinu. Položil ruce na klávesy počítače a tázavě se zahleděl na roztřeseného žadatele.

„Jór nejm sér, plís? /Vaše jméno pane, prosím?/“

V Ragyho nezkušené hlavě, zapracoval kontrolní mechanismus. Ten člověk okamžitě poznal, že jsem cizinec a mluví na mne anglicky. Co je psáno je neodvolatelné. Oni to teď někam pošlou a přijde se na ilegální přechod hranice! Chvilku zvažoval zda nemá sebrat peníze a zmizet. Co mám, sakra povědět? Raději neřeknu jak se jmenuji. Na poslední chvíli dostal nápad. Pokusí se odpovět napodobit italštinu.

„Turisto čechoslovakó!“ pravil křečovitě.

Pokladník zdvihl hlavu a prohlédl si nešťastníka, který se už viděl, jak ho odvádějí karabiniéři. Bylo mu zatěžko tvářit se normálně. Teď budou chtít vidět pas, který nemám!

Muž sklonil hlavu zpátky a rozezvučel klávesnici. Otevřel zásuvku a odpočítal příslušný počet bankovek. Ragy je převzal a vypočítal se celý zmatený z bankovního domu. Venku si prohlédl stvrzenku. Za položkou name /jméno/, bylo napsáno: Turisto Czechoslovaco.

Žádné kontroly pasu, prohlídky a zjišťování, jaká by se dala očekávat v Česku. Nebo to ten úředník opravdu považoval za jméno?

*

*

*

Příliš mnoho lidí, říkal si Ragy. Vzal sebou na druhý přechod hranice do Itálie svého kolegu ze zájezdu. Ten nebyl příliš zkušený a všechno bylo pro něj nové. Ragy proto nechtěl, aby vznikly komplikace. Viděl před chvílí jet ke hranicím džíp. Celníci nebo karabiniéři začali vyvíjet aktivitu.

Snad polovina lidí z autobusu si usmyslela, že se podívá do Itálie. Stádní pud vede k následování. Dav ztrácí ostražitost. Některým jedincům přišlo líto, trochu si zajít. Vydali se k městečku nejkratší cestou. První adepty k zatčení, zanedlouho odváželo auto karabiniérů.

„Přicházíme v době, kdy se vyrojili celníci a policajti, musíme se někde ukrýt,“ řekl Ragy Miklíkovi. „Sedneme si zcela veřejně před hospodu pod slunečníky. Vsadím se, že se nás nikdo neodváží zkontrolovat.“

Měli pár lir, které před pár dny vyměnil. Objednali si něco k pití. Pohodlně seděli a pozorovali, jak se represivní

italské složky snaží pochyťat několik lidí, kteří dnes nelegálně přešli hranici. Pod hostincem byla zastávka autobusu. Rozhodli se, že jakmile přijede, nasednou a odjednou kamkoli, kde nebude takový ruch. Bylo jim líto, když pozorovali, jak jsou někteří hoši jednotlivě zatčeni. Ten den měli italští policajti bohapusté žně.

Zanedlouho přijel spoj. Nasedli a odjeli patnáct kilometrů od hranice, kde je určitě nikdo nebude hledat. Prochodili město, prohlédli si obchody a pamětihodnosti.

Po dvou dnech se Ragy v poklidu stejným způsobem navrátil sám, protože se Miklík rozhodl, že si výlet poněkud prodlouží. Velmi se překvapil, když uviděl některé ze zatčených mladochů, jak se bezstarostně pohybují po táboře.

„Oni vás pustili?“ tázal se Ragy.

„Ale kdepak, odvezli nás na hranici a předali Jugoslávčům.“

„Platili jste pokutu?“

„Jen malou, asi jako vstupenka do muzea! Pak jsme šli rovnou před samosoudce. Ten nás odsoudil k opuštění země. Do týdne musíme odjet, ale zájezd stejně končí, takže se o nic nejedná.“

„To je všechno?“

„Ještě nám zakázal, že nesmíme Jugoslávii příště navštívit.“

„To je špatný.“

„Vůbec ne, ono to platí jen na jeden rok, takže další léto, přijedeme opět!“ smáli se všichni. Celá štrapáce jim přinesla velké pobavení.

Existoval názor, že v obou zemích dobře vědí, jak jsou v době normalizace Čechoslováci utáženi. Byla to od nich kompenzace k návštěvě západu, nebo k opuštění

republiky!?

Miklík se z výletu vrátil až po několika dnech. Konečně viděl zapovězený západ. Zářil nadšením, ačkoli si užil strachu, aby nebyl dopaden.

Vyprávěl: „Já se tak bál, nějak se prozradit, že jsem si raději nekoupil nic k jídlu. Po třech dnech o hladu jsem si vařil v ešusu, sáčkovou polévku na svíčce!“

*

*

*

„Máš nějaké oblečení navíc?“ otázal se Holice. Přišel večer ke stanu. Strčil dovnitř jen svá ústa. Šeptal potochoučku.

„Něco najdu,“ odvětil Ragy. „Proč to potřebuješ?“

„Vezmi to sebou a přijď do autobusu,“ ozvala se pobídka.

„Tam se všechno dozvíš.“

Co se děje, že mi nechce povědět o čem se jedná, pomyslel si Ragy. Vzal trochu šatstva a odešel na určené místo. Náramně se překvapil. Seděli tam manželé Jílovi. Vyprávěli neobyčejný zážitek. Ihned po příjezdu sbalili všechny své věci. Odešli přes hory do Itálie s tím, že se vrátí až bude zájezd končit. Chtěli navštívit turisticky známá místa. Také něco vylézt v Dolomitech.

Nejvíce se těšili na krásnou Venecii. Ragy zaznamenal, že na sobě mají nová západní trička. Taková se doma nedají sehnat. Nakoupili si nějaké vybavení, utratili peníze a museli se vrátit, napadlo ho.

„My teď budeme spát v autobusu. Potřebujeme něco na sebe, aby nám nebyla zima,“ řekl Jíla. „Nechceme aby to každý věděl.“

„Kde máte svoje věci?“

„Přijeli jsme do Benátek. Bylo vedro, tak jsme vyrazili na

pláž. Položili jsme batohy na zem, svlékli se do plavek a hurá do vody.“

„Někdo vám to čajznul,“ dovtípl se Ragy.

„Asi hodinu jsme se koupali. Vylezeme z vody a ono je všechno pryč, včetně oblečení a bot. Prostě všechno!“ Jíla se zamračil a zamumlal pár kleteb.

„To je dost hustý,“ zašeptal řidič autobusu. U staršího muže ten výraz vyzněl nepatříčně. Bylo by zajímavé zjistit, kde k němu přišel.

„Hledali jsme, chodili a nikde věci nebyly. Někdo zavolal policajty. Naložili nás do auta. V plavkách! Zavezli nás k obchodu. Přivedli majitele. Ten nám v devět večer otevřel a my si museli vybrat něco na sebe, včetně bot.“

„Kdo to platil? Vždyt' jste neměli doklady ani peníze.“

„Policajti. Oni na to musí mít nějaký fond. Potom nás k ránu zavezli na Československý zastupitelský úřad. Přivolali velvyslance. Přišel za půl hodiny. Vytáhl Polaroid, postavil nás ke zdi. Fotky hned vylezly a on nám vystavil náhradní doklady. My mu samozřejmě nepříznali, že jsme pas neměli.“

„Jak jste se dostali zpátky?“

„Policie nás odvezla na Jugoslávskou hranici. Přešli jsme jako páni, celníci prohlídli naše nové doklady a bylo to!“ trpce se ušklíbl Jíla.

„Hlavně nic nikomu neříkej! Nechci, aby to po návratu nějaký prevít nahlásil,“ dodal ustrašeně.

„Neboj se.“

„Nejvíce mne mrzí, že jsem si v tom obchodě nevybral ty senzační Adidasky. Byly tam ze všech bot nejdražší. Mně přišlo, že by bylo moc nenažraný, kdybych je chtěl!“ uzavřel událost Jíla.

*

*

*

„Když nám to nedají, budeme je se žádostí o výjezdovou doložku, otravovat, každý rok,“ řekl Kika.

Seděl u sebe doma v pohodlném ušáku. Probíral okolnosti případného odjezdu. Pokud se štěstí unaví a příslib jim bude příznán. Blížila se doba, kdy by měli obdržet vyrozumění.

„Je to k ničemu,“ namítl Ragy.

„Pokaždé bude muset přijít nějaký mocný úředník a žádost zamítnout.“

„Ať si užije!“

„No právě.“

„Už se o to marně snažíme potřetí!“

„Nevadí, budeme mít dobrý pocit. Navíc se může stát, že nás potká trefa.“

Kika hovořil s jistotou. Věřil trochu ve štěstí. Pokud se nezadaří bude mu dělat dobře, že některému státnímu úřednickému šimlu přidá práci. Měl by z toho pocít satisfakce.

„Nevím k čemu to bude, ale dobrá, budu o ten zatracený příslib taky žádat,“ řekl Ragy. Stejně jako jeho přítel měl pocit, že mu to uleví.

Ozval se zvonek u dveří. Kika se zvedl a vyrazil otevřít. Za pár vteřin se ozval z chodby Sindelův vítězný výkřik:

„Už to víte? My jsme ten příslib dostali!“

Mával dopisní obálkou nad hlavou. „Asi pomohlo, že jsem promluvil s člověkem co mi je zavázaný. On má známého, který je přítelem jednoho hlavouna. Přislíbil, že se vynasnaží, aby zatlačil.“

„Tobě to přišlo také,“ informoval Ragyho.

„Je to pravda,“ smál se Kika, který si mezitím vyzvedl kýžené potvrzení.

Oba hoši mávali papíry kolem sebe a jásali nevázaně.

„Taky jednou to dali obyčejným lidem,“ zasmál se Ragy.

„Jak Jarka?“ zajímal se Kika. Myslel na svoji sestru, budoucí manželku Sindela.

„Ano, jedeme všichni!“ potvrdil Sindel.

„Uděláme to stejně jak jsme o tom snili při pivních schůzkách na Hradě!“

„Takže Švýcarsko a Materhorn. V Itálii Dolomity, Benátky a výstupy na Tre Cime di Lavaredo!“ pronesl Kika. Napřímil se a stoupl si na špičky. Zvolal hlasitě: „Víte co orlové? My pojedeme!“

*

*

*

Teprve v zemích za železnou oponou hoši poznali, jak všechny lido – demo, socialistické země pokulhávají za světem. Existoval takový vtip. Víte proč stojí kapitalismus na pokraji propasti? /To mimochodem, denně tvrdily všechny noviny/ Odpověď zněla: Aby se na nás mohli dívat.

Hoši s překvapením poznali, že je to pravda. Říká se, že po příjezdu do cizí země prožívá příchozí kulturní šok. Oni prožívali kolaps. Ti nadutí němečtí boháči, jak si všichni mysleli, byli obyčejní lidé. Stejní řemeslníci, opraváři a technici jako doma. Žádné davy žebráků na ulicích. Fungující výrobky a neuvěřitelný výběr v obchodech. Pokročilá technika a věda.

Ragy se tam seznámil s jednou technickou novinkou tak dobře, že si to pamatuje navždy. Loeh Mulle se jmenovala hospoda ve staroněmeckém stylu. Byla plná lidí kteří se tu skvěle bavili. Číšnice oblečené v původních bavorských

krojích roznášely nápoje a jídlo. Před hospodou parkovaly repliky starých automobilů od Bugattiho.

Cestovatelé se usadili venku pod slunečníky. Poskytovaly v žhavém dni jen málo chladivého stínu. Dychtivě sledovali sklenice s pěnivou čepicí v rukách mladičkových servírek.

Přemýšleli zda si je mohou dovolit zakoupit. Při výměně korun za marky v Československé bance si s nelibostí uvědomili, jak mizerná a slaboučká koruna je. Avšak jen málokterý Čech si dokáže pivo odepřít. Rozhodli se nepropočítávat každý nákup na koruny. Budoucí výdaje omezí na nejnnutnější, aby vykompenzovali svou situaci. Trochu jim to snížilo stres.

Ragy se rozhodl navštívit místo, kam i králové chodí pěšky. Až se vrátí bude ho na stole čekat vytoužené pivo. Šipky upozorňující na onu místnost nechyběly, takže se tam dostal bez problémů. Ocítl se na toaletě s dobrým ovzduším a čistotou. Vzpomenul s nechutí na špinavé a nekulturní záchody v Československu.

Když skončil s překvapením zjistil, že nedokáže zjistit jak se splachuje. Představoval si tu ostudu, když si sličná servírka bude stěžovat na Českého burana, který se choval jako dobytek a zanechal kabel v porcelánu.

Prohledával místnost a mačkal každý výstupek, který našel. Sehnul se k míse a prohmatl stěny, až si všiml trochu odlišnější dlaždice. Ťukl do ní a s úlevou sledoval hřmící vodu. Byl rád, že se může bez obav vrátit.

„Co jsi tam tak dlouho dělal?“ otázal se Kika.

Ragymu přišlo zatěžko přiznat, že neuměl spláchnout. Nebo mu mám vysvětlovat, že u splachovacího záchodu i v nóbl Českých hotelech visí na řetízku porcelánové táhlo. Dobře ví, že tam viselo už v minulém století! Nic

jiného neznáme. Vždyť ve většině vesnických usedlostí, měli donedávna kadibudku, uváděnou pod milosrdnějším názvem, jako suchý záchod? Nasadil místo odpovědi jen široký úsměv a konečně se napil piva.

„Spadla tí pěna a máš to zvětralý,“ okořenil mu to Sindel.

*

*

*

„Kdykoliv čteš o umění narazíš na Benátky,“ řekl Kika. Seděl v kempu na oji od káry, připojené k bílému vozu Škoda MB. Lžící nabíral z hliníkového ešusu polévku z kostky. Myslel na to, že před chvílí viděl, poprvé v životě opravdovou pec na pizzu. Cena této pochutiny byla pro jeho peněženku tak ohromná, že se musel raději uchýlit k tomuto úspornému řešení. Stejně museli učinit i ostatní.

„Právě proto, ten zázrak musíme vidět. Matterhorn máme vylezený a pokud nebude auto zlobit, zítra tam vyrazíme,“ přidal se Sindel. Jako řidič výpravy a mechanik zároveň, prováděl na autě nezbytnou údržbu. Nesl svůj úděl stoicky. Starost o dobrý chod vozidla mu však kazila pohodu.

Švýcarský kemp u hranic s Itálií byl plný stanů. Mnoho lidí se u plátěných příbytků nezdržovalo. Většina seděla na obědě v přílehlé restauraci. Chyběli tam samozřejmě chudí Češi a Angličané. Ti nebyli chudí, ale jsou to samorosti. Pozorovat anglické horolezce ve Švýcarských horách byl zážitek. Jejich vybavení neoplývalo novotou ani moderností. Místo pohorek nosili podivné křumpy ve kterých by žádný Čech nikam nevyrazil. Volné chvíle trávili u starodávné konvice ze které si věčně nalávali čaj. Jejich spořivé jednání přišlo hochům ku prospěchu. Sprcha v kempu pod Matterhornem měla dveře se škvírou na vhození mincí. Za dva franky, což reprezentovalo 54 korun

předrevoluční měny, tekla tři minuty teplá voda. Pět mladých Britů se v rychlosti vystřídalo v kabině. Venku se namydli a uháněli zpět. Tři Čeští hoši se po jejich exempore přestali stydět. Stihli to v pohodě.

Angláni byli naprosto rozdílní od Japonských horolezců. Ti se zase pohybovali zásadně v nejdražších obchodech se sportovním vybavením. Kupovali si všechno, od bot až po karabiny.

Jarka seděla při okraji stanu a pozorovala anglického džentlmena. Starší pán leštil a oprašoval svůj automobil, stejně letitý jako on sám. Pucoval černý lak od rána včerejšího dne až do dnešního večera. Do restaurace nechodil, pojídal jídlo od manželky ve stoje u svého Mini Morrisu. Utěrku nepustil z ruky. Mezi jednotlivými sousty leštil dál. Až budou zítra, brzy ráno, hoši odjíždět do Benátek, bude ve své nejoblíbenější činnosti pokračovat.

*

*

*

Je to pravda! Všechno co Ragy o Benátkách slyšel a četl. Stál na náměstí Sv. Marka, obdivoval Dóžecí palác a prohlížel si výlohy obchodů, nábřeží a Most vzdechů. Byl u vytržení.

Před půlhodinkou zaparkovali auto na Lidu a všichni vyrazili do města. Prohlídku jim rušily automobilové fanfáry. Prchavá móda zachvátila celou Evropu. Obchodníci se předháněli v předvádění výrobku zájemcům. Na první dojem měly zajímavý zvuk. Jenomže je stačilo zaslechnout podruhé a začala z nich třeštit hlava. Čeští snobové jezdili shánět novinku do zahraničí. Nelitovali peněz ani času. Pomíjivost předešla v mnoha případech jejich namontování. Do půl roku poté byly totiž v republice zakázány.

Ragy s Kikou se oddělili od druhé poloviny výpravy a procházeli každou uličku, obdivovali sochy a sledovali bárky v kanálech. Seděli na nich houfy turistů a hoši litovali, že si plavbu musí z finančních důvodů odepřít.

Při výměně peněz ve směnárně zírali konsternovaně na izraelskou dívku. Byla oblečena v džínovém kompletu a peníze měla v každé kapse. Kolik jich ten oděv má? Nemá to konec. Vytahovala je zcela pomačkané a poničené. Před směnárníkem navrhla nevzhlednou kupu. Nezajímalo ji kolik peněz to je. Nepočítala nic, jen tu hromádku protlačila pod okénkem před úředníka. Trvalo mu věčnost než se s tím vypořádal. Jejich německé marky, které pro ně znamenaly nejméně tři měsíční výplaty, bylo odbyto ihned.

Kika tu již kdysi byl, takže jeho zájem o město byl vlažnější. Pamatoval si však, kudy se jde k jednotlivým pamětihodnostem. Vodil přítele do všech vyhlídkových míst a nevynechal nic podstatného. Času měli nazbyt, vychutnávali si procházku důsledně. Bloumali ulicemi a vdechovali atmosféru. Prohlíželi si výlohy. Litovali, že nemohou ochutnat mořské plody, které nabízela každá restaurace. Před rozlehlou budovou kina sledovali fotografie zahraničních herečů. Poznali tváře těch, které znali z novin. Jen když se dostali do nějaké aféry, nebo je někdo zavraždil, psal o nich socialistický tisk. Z filmů je znát pochopitelně nemohli.

„Co dnes promítají,“ otázal se Kika.

„Erotický thriller.“

„Erotický? To mne zajímá.“

„Nikdy jsem neviděl nic erotického, nepočítám-li do toho Pygmejskou černošku s odhalenými ňadry na přebalu cestopisu od Hanzelky a Zikmunda,“ pronesl Ragy

a pokračoval nejistě: „A to se dá o erotičnosti toho záběru silně pochybovat.“

Prohlédli si upoutávku, které vévodila spoře oděná krasavice. Hlavu měla menší než prsa. Záběr dával naději, že bude vidět i něco více.

„Když já ani nevím, co to znamená thriller,“ podivoval se Ragy.

„Já taky! V životě jsem takové slovo neslyšel.“

Dnes to zná i nejposlednější babička, která sleduje televizi. Když se k nám v té době dostal západní film musel projít cenzurou. Do programu byl přidán, jen tehdy, pokud byl uznán za politicky vhodný, pro oblbovaný socialistický lid. Ale i v tom případě byl hlasatelem uveden známou větou: Autor nastavil zrcadlo kapitalistickému zřízení. Bylo jisté, že slovo thriller neznal ani ten cenzor.

Jediná erotika, která se kdy v cenzurovaném filmu objevila, byl jenom trochu hlubší dekolt. Většinou v historickém dramatu. Nebo v lehké francouzské komedii. Biografie byly v obležení, když se rozneslo, že bude vidět podobnou scénu.

Ragy vzpomenu na zážitek, když jako student nastoupil o prázdninách na brigádu. Pravidelně obětoval jeden měsíc a stal se každý rok, závozníkem na dálkových tratích. Obětoval není správný výraz. Poznal republiku, práci a lidi. Vydělal si na tramping či na lezení. Při jedné z prvních vyjížděk se dostal do Bratislavy. Tam zjistil, že budou promítat v letním kině film Kleopatra. Byl to super širokoúhlý snímek. Po Praze to bylo druhé kino v zemi, schopné uvést, takový rozměr. Přemluvil ke shlédnutí filmu nevrleho a velmi unaveného řidiče, což vzhledem k okolnostem, bylo snadné. Než se jim podařilo zaparkovat velké nákladní auto, omeškali začátek. Příběhli

právě když běžely první obrazy a přes ně titulky. Kino bylo ztichlé. Diváci napjatě sledovali úžasnou podívanou. Poprvé v životě super širokoúhlý snímek a rovněž poprvé ze Spojených států! Šofér a závozník se krčili, když přicházeli do první řady. Při návalu, zbyly jediné volné lístky, pouze tam. Siluety opozdileů, muselo vidět proti plátnu, celé kino. V obrovitém úvodním záběru se objevila slibná Kleopatra. Pochopitelně, že v detailu. S hlubokým dekoltem.

„No Jírko, tady uvidíme kozy, nejméně dva metry velký,“ zvolal řidič hlasem zvyklým přehlušovat hukot motoru. Bodrý muž nevědomky předvedl uvažování běžného občana i jeho úžas. Produkce ještě nezačala a už smíchy řvalo celé hlediště. Studentík by se rád propadl do země. Když kino skončilo, klopil oči a červenal se protože měl pocit, že si každý myslí, že je autorem té věty a považuje ho za nevyválaného burana.

„Že bychom se šli na ten erotickéj thriller podívat?“ uvažoval Kika. Vyslovil cizí slovo přesně tak, jak bylo napsáno.

„Kolik to stojí?“

„Deset tisíc lir.“

„Cože?“

„Co se divíš. Jenom krabička zápalek tu stojí osm set!“

„Myslíš, že je to dobrý nápad,“ pochyboval Ragy.

„To si piš!“

Hoši zaplatili a vešli dovnitř. Zdálo se, že je to opravdu dobrý nápad. Klimatizace nebyla vidět, ale překvapil je příjemný chládek. Také žádný nával se nekonal, jak by se dalo očekávat. Sedělo tam jen pár duchodců. Pravděpodobně věděli, kde si v klidu odpočinou.

Erotické obrazy se skládaly z nekonečných záběrů na

obličej a bezkonkurenčně obrovitá prsa. Krasavice sháněla chlapy, vodila si je domů a souložila jak zjednaná. Pod polštářem měla ukryté obrovité kleště na krbová polena. Thriler spočíval v tom, že se v okamžiku nejvyšší vášně, posadila na koníčka, vytáhla ty kleště a dotyčného muže jimi uškrtila. Ten nešťastník se u toho zmítal, což té čiperné dámě dělalo náramně dobře.

Když vyšli po skončení ven, doslova je udeřil, žhavý vzduch.

„Bože, my jsme pitomci!“ stěžoval si Ragy. Tolik dní jsme neviděli ženskou a pak jdeme na erotickéj film! Jsem z toho celý zpocenenj a teď ještě takové vedro.“

„Jo hrozně blběj nápad! Navíc se budu pokaždé bát, jestli nejsou pod polštářem krbové kleště!“ poznamenal Kika.

*

*

*

Socha vyprávěl, že když se vracel do Československa po návštěvě západních hor, spatřil před hranicí plechovou figurínu muže. Držel v rukách své naruby vytažené kapsy. Pod ním byl nápis: Chcete socializmus? Ta cedule se skrytým sdělením ho donutila dlouze přemýšlet. Mám se vrátit?

Hoši nic takového neviděli. Zastavili pouze před budovou německé celnice. Ohledli se nazpět. Věděli, že se na západ, možná do konce života, nepodívají.

„Pánové, máme poslední možnost, rozhodnout se, zda tu zůstaneme,“ řekl Sindel pohřebním tónem. Očekával na svá slova nějakou odezvu, ale odpovědělo mu pouze mlčení. Jeho přátelé, zcela vážně, zvažovali svá pro a proti.

„Nemůžeme přece ublížit našim manželkám a dětem,“ přerušil ticho rozvázný Kika.

Opět se rozhostilo ponuré a dlouhé mlčení. Zastavil ho Sindel. Nastartoval motor a rozjel se k hranici.

Němečtí celníci nedělali žádné potíže. Cestovatelé měli pocit, že je budou muset o razítko do pasu prosit. Připomenulo jim to vyprávění jednoho přítele z lezení. Řekl jim, jak se na jedné Jugoslávské horské silničce rozhodli autem přejet do Itálie. Pasy samozřejmě neměli. Dole v údolí uviděli malou budku celnice. Postarší celník měl před ní postavenou židli. Seděl pohodlně a v poklidu si četl noviny. Závoru nechal zdviženou. Rozhodli se jednat okamžitě. S nenastartovaným motorem využili svahu, aby získali rychlost a neprozradili se hlukem. Profrčeli kolem celníka jako nenadálý blesk v ospalém dni. Ustrašeně se ohlíželi co se bude dít. Celník ani nezvedl hlavu od novin a seděl si dál!

Na naší straně přechod hranice probíhal jinak. Museli na příchod uniformovaných kontrolorů dlouho čekat. Čeští celníci si dávali na čas. Po dlouhé době se vyrojili v počtu tří mužů. Tvářili se vážně a důležitě. Pátravě zhlíželi do auta i přívěsu. Číselka z nich odpovídnost k úkolu, který jim svěřila strana a vláda.

Jeden mladý uniformovaný muž ukázal na Ragyho batoh. „Čípak je toto,“ pravil důležitě.

Ragy se přihlásil v poklidu. Věděl, že nemá nic zakázaného, stejně jako jeho kolegové.

Peníze tak akorát stačily na skrovné živobytí a na kempy, určitě ne na porno či na neschválené politické tiskoviny, pomyslel si. Rozhodl se, že prohlídku pojme jako malou komickou etudu. Věděl, že se dobře pobaví. Poslední noc před hranicí totálně zmokli. Jeho batoh byl plný špinavých, zapocených a vodou nasáklých oděvů. Parádně páchly. Tahal je ven a házel na asfaltovou dlažbu až to pleskalo. To nevydržel ani zodpovědný a prověřený úřední

muž. „To stačí,“ pravil zvadlým tónem. Schlíple se odplížil věnovat někomu jinému.

Za hranicí hoši míjeli dlouhou kolonu pomalu jedoucích nákladních aut, narvaných ruskými vojáky. Působili jako přízrak, ale byla to krutá realita.

Do Českých Budějovic dorazili za tmy. Město vypadalo šedivě a mrtvě. Žádné neony, ani pouliční světla, nikde nesvítala. Zdálo by se, že je tu očekáváno válečné bombardování civilních objektů. Domy měly jednolitou, špinavě neurčitou barvu, ponuré šedi. Po upraveném a barevném západu vyvolávala silný kulturní šok. Jenomže ten nastává po příjezdu do ciziny. Tady jsme přece doma!

„Konečně se najíme a odpočineme za české prachy,“ pravil Sindel.

Objížděl náměstí a hledal vhodnou hospodu. Uprostřed velkého prostranství, na schodech Samsonovy kašny, sedělo několik mládenců s dívkami. Jeden z nich drnkal na kytaru. Pasažéři v autě zahlédli, jak se k hloučku z několika stran přibližují uniformovaní esenbáci. Mládež svým hraním a posedáváním zřejmě porušovala nějaký předpis. Že by pobuřování? Určitě je bylo potřeba poučit jak budovat socialismus.

Sindel konečně zastavil auto před hotelem, který jako jediný z celého města se zdál být otevřený a osvětlený. Prošli dovnitř, oblakem zápachu z toalet.

„Tu večer si po tom strádání a šくだlení musíme vychutnat. Tedy pokud se mi podaří zapomenout na ten zachodový smrad,“ konstatoval Ragy. „Jako první si objednáám kávičku,“ pronesl mazlivě.

Přinesla mu ji mladá servírka. Postavila šálek před něj, ale na druhou stranu stolu. Nevěděl zda má zaplakat, nebo se totálně rozzuřit. Místo toho se rozesmál trpkým smíchem.

„Teď už opravdu vím, že jsme doma!“

„V naší krásné zemi...“ dodali přátelé.

*

*

*

„Ta Francouština je divnej jazyk,“ konstatoval Furka.

„Navíc ti pitomí Francouzi odmítají mluvit anglicky nebo německy!“ stěžoval si Kamen.

„Kdepak! Musí být dobrá, když s ní hovoří diplomaté celého světa,“ oponoval Škára.

„Copak jsem nějakej diplomat abych uměl Francouzky?“ přidal se Kosin. „Když neznáš jejich řeč, tak se tady s nikým nedomluvíš.“

Hoši stáli na pokraji rušné třídy, uprostřed města Paříž. Po třech týdnech strávených ve Francouzských Alpách se přijeli pokochat proslulým městem.

„Pánové pojďte se podívat! Tady je taková ulička plná bordelů. Holky se tam předváděj polonahý,“ volal Suchoň z daleka. Přihnal se divoce. Vyvaloval oči, rozšířené slibným úžasem.

„Dem si to prohlídnout,“ ozvalo se vícehlasně.

Přemístili se do uvedené ulice a teprve nyní pochopili, že je to pravda. Polonahá, silně nalíčená pracovnice je se širokým úsměvem zvala dovnitř domu.

„Hele já bych tam šel, když nás tak láká,“ pravil Škára naivně.

„Co blbneš! Víš co to stojí?“

„Já mám peněz dost!“

„Tak se jí zeptej za kolik se ti bude věnovat?“

Škára nechtěl ztratit tvář a vydal se k dívce. Rukama nohama a mizernou angličtinou ji oslovil. Snažil se postojem těla a chováním působit dojmem, že se jí táže na cestu. Bylo to zbytečné. Nikdo z místních mu nevěnoval pozornost. Když se dozvěděl částku, vydal se zpět

k hochům. Tvářil se znuděně, ale sevřené rty prozrazovaly zklamání.

„Na tohle nemáme!“

„Kolik?“

Zašeptal sumu. Všichni překvapeně vydechli. „Fakt???“

Mimoděk se otočili a zvolna se vydali nazpět.

„To mně namíchlo,“ stěžoval si Škára.

„Je jedna metoda jak se tam dostat,“ pravil Furka. Oči mu nad tím chytrým nápadem zářily, jak lampióny.

„Jestli je to zase nějaká tvoje moudrost, tak raději nic neříkej,“ zpochybnil ho Suchoň.

„Složíme se!“ nahlas zvolal Furka.

„Cože? A kdopak bude ten vyvolený co si to pujde užít?!“

„Budeme losovat!“

Všichni se nad tím nápadem zarazili. Takové řešení nikoho nenapadlo.

„Já bych do toho šel, je to jedna ke čtyřem,“ řekl amatérský matematik Škára.

Odpověděl mu nadšený halas hlasu. Každý věřil ve svoji šťastnou hvězdu, že právě on bude vítězem. Škára si připravil do jedné ruky čtyři sirky. Ve druhé držel svoji čtvrtinu peněz. Dával jí ostatním před obličej, aby přidali svůj díl. Jakmile se mu ruka naplnila do plné hodnoty, přistoupil k losování. Zkrátil jednu sirku a natáhl malý vějíř před sebe.

„Každej si vemte, ale nic neukazujte. Až dám povel tak se podíváme!“

„Tak na tři,“ řekl posléze. Vzápětí počal odpočítávat.

„Hurá já to věděl,“ začal hulákat rozradostnělý Suchoň. Ukazoval svoji zkrácenou zápalku. Ruka se mu nervózně trásla. Škára mu do ní vložil vybrané peníze. Potlačil závist a srdnatě pravil: „Neudělej nám tam ostudu, ať ty

holky vědí, jaký chlapi jsou Český horolezci!“

„Husité se prej dostali při spanilých jízdách až sem do Francie. Tak ať je to spanilá jízda,“ navrhl sečtělý Kamen. Hoši obklopili šťastlivce a klepali ho po ramenou.

„Kde se sejdeme?“ otázal se Suchoň. „Mějte na paměti, že si to chci užít, takže mi to bude trvat dlouho.“

„My půjdeme pomalu po té velký ulici, budem koukat do výloh, prohlídneme si památky. Určitě nás tady najdeš.“

Vyslance a zástupce cti Českých mužů se vydal na svoji misi. Pospíchal dychtivě, užít si výhru. Nebo splnit čestný úkol? Za všechny utiskované Československé chlapy, které přes hranice nepustí! Svazeček bankovek žmolal v upoceně dlani.

Ostatní se zvolna vydali širokou třídou. Nahlíželi do obchodů, koukali po hezky oblečených Francouzách a obdivovali architekturu. Mimochodem, zdejší tolik vychvalované krasavice je nenadchly. Češky jsou mnohem hezčí.

Nedostali se ani do čtvrtiny, když se Furka ohlédl. „Hele on už jde zpátky, asi mu ty peníze nestačily!“

„Co se stalo, měls' málo peněz?“ volali ostatní na Suchoně.

„Ále houby! Holka mě vzala k umývadlu a začala mi ho oplachovat. Nestačila mne ani namydřit a už jsem vypísk'. Tak mi zase zadržla zip a otevřela dveře! Příště nikam nepolezu nadrženej!“

*

*

*

„Jak to máte domluvený?“ otázal se Hagen.

„Pohoda! Já jsem nejstarší, takže budu hrát profesora Fakulty přírodních věd Karlovy university, řekl Ragy.

„To vypadá dobře.“

„Všichni kluci jsou o dost mladší, budou jako moji studenti.“

Oba hoši se rozesmáli. Hagen jezdil na chlupu do Českého Ráje. Tohoto fandu do horolezectví v Turnově příliš neznali. Patřil do skupiny pražských lezců. Minulý rok popolézal na Kavkaze. Dnes v hostinci na Hrubici předával své zkušenosti partě, která vyrazí letos. Důležitý okamžik před návštěvou jakékoli nové oblasti. Zájezd do zahraničí, měl vždy nějakou nelegální chuťovku. Musela se připravit pečlivě.

„Dole pod horama, jsou dva tábory pro horolezce a vysokohorské turisty. Ten spodní si pamatuj.“

„Jasně!“

„Bude tam nějaký instruktor Chlebov. Když budeš něco potřebovat obrať se na něj. Určitě ti pomůže, když ho budeš pozdravovat ode mne.“

„Chlebov!“ smál se Ragy. „Zajímavá shoda okolností. Major Chlebov tady do nedávna měl pod sebou, chov prasat. Jezdil jsem tam dělat veterinární zákroky. Vypadalo to pod jeho velením hrozně. Prasata hubený jako ryby na nožičkách. On ten podnik vedl od pasu. Účetnictví nikdy neviděl. Ale stal se z něho velký byznysmen. Všichni záhumenkáři si u něj výměným obchodem a všelijak vykšeftovali selátko. On si bohatl a ostatní národní hosté neměli do vojenské kuchyně nic na přilepšenou.“ Hoši se opět zasmáli. Trochu trpký humor. Dočasný pobyt cizího vojska, který začal 21 srpna měl letos výročí 21 roku! Zdálo se, že dočasně v Ruském podání znamená navždy.

„Pak na Chlebova přišla inspekce. Druhý den se zoufale přihnal k nám na veterinu a žádal nás o potvrzení, že mu uhynulo devadesátšest vepřů. Jinak prý půjde na Sibiř.“

„Dali jste mu ho?“

„Jen na pár kusů co jim asi opravdu uhynuly. Chlebov potom zmizel. Pravděpodobně je už na Sibiři. Vlastně se tomu tak říkalo za Stalina. Chlebov použil výraz dálnyj vostók.“

Hagen se tak rozesmál, až málem převrhl svůj půlitr. „Tohle snad není on, ale hlas se u něj mým jménem, že ho pozdravljáju.“

„Tak moc ti je zavázaný?“

„Blbost, zadarmo ani kuře nhrabe.“

„Co mu mám dát?“

„Botínky. Kup nějaký tenisky. U nich lidi žijí v chudobě. To je ta ruská srdečnost a pohostinnost. Vůbec nic nemají, tak se s tebou klidně o všechno rozdělí!“ Hagen se kupodivu, při těch slovech, tvářil velice vážně.

„Výborně, právě jsem viděl v jednom obchodu pěkné Adidasky,“ jásal Ragy.

„To bys tomu dal! Zkazil bys je. Kup mu naše obyčejný tenisky! Oni tam nic neseženou, tak se jim líbí všechno.“ Hagen přísně koulel očima. Rukou nervózně ťukal do stolu, aby zdůraznil nepřipustné zvyšování norem.

Jeho posluchač ihned pokorně zareagoval. „Aha, rozumím. Jak je to s pasem?“

„Všechny pasy jsou v práci. Jeden kluk se v tom trochu vyzná. Z brambory vyřízne žiletkou kopyto a budete mít rázem štempl na který pojedete.“

„Senzace,“ potěšil se Ragy.

„Ještě jedna důležitá rada. Musíte mít Maršrut!“

„Proboha co to je?“

„Já to taky nevím, ale všude se po něm budou shánět.“

„Co mám teda dělat?“

„My jsme měli takovej papír. Kde jsme byli, tak jsme si

tam nechali dát razítko. Když se někdo ptal na Maršrut, strčili jsme mu to pod nos!“

„To ti teda pěkně děkuju.“

*

*

*

Setkání účastníků dobrodružného výletu do Ruských hor proběhlo v hospodě na Hrubé skále. Tady se ustanoví dvojky na lezení. Bude dohodnuto, kdo co vezme, aby se některé věci zbytečně netupovaly. Ragy se na poradu těšil. Měl starost jak bude spát. Jeho dva stany jsou příliš těžké a naprosto nevhodné do hor. Musí se s někým domluvit.

„Přijede Kintl,“ řekl Hagen. „Mimo to, že leze, je v občanském životě malíř.“

„Toho zaměstnám, budeme ho doma potřebovat,“ pravil Pařas.

„Ne malíř pokojů, ty vole, ale obrazů.“

Hagen se mračil na nechápavého provinilce. Pak se obrátil na Ragyho. „Domluv se s ním na stoupání, on je mladší než ty, ale není to žádný divoch.“

„Hele není to ten týpek co v Ádru vozil masňáky lodičkou po jezeře?“

„Jo to je von.“

„Jel jsem tam s manželkou jako turista a ten palousek na lodi strašně žvanil. Tady vidíte vodníka, támhle zase Krakonoše a tak...“

„To jsou kecy pro lidi, aby kluci něco vydělali!“ zasmál se Hagen. „Ještě ti musím připomenout, abys sebou vzal nějaký padarky.“

„Co to hergot je?“

„Dářečky! Odznaky, pohlednice, propisovací tužky, reklamní tiskoviny, drobnosti a tak..“

„To mi hodně připomíná, jak první cestovatelé vozili

domorodcům korálky a zrcátka.“

„Rusáci si na to potpřej. Když uvidíš, že to někde vážne, tak vytáhni padarky. Hned to půjde líp!“

Místa u velkého stolu v hostinci na Ilrubé Skále se pomalu zaplňovala. Účastníci zájezdu si dávali na čas. Akademický malíř Kintl se dostavil jako poslední. Vyšší chlap a sympatický zjev s chytrýma očima. Ragy mu ukázal na židli vedle sebe.

„Tak to vypadá, že budeš můj kolega do dvojky,“ řekl. Potrásl si s budoucím partákem rukou. Stisk byl pevný. Nebude to žádná leklá ryba, pomyslel si.

„Můžeš vzít stan?“ otázal se. „Já ti na oplátku vezmu mačky.“

„Jo, já mám bezvadnej, koupil jsem ho v hospodě za pětikilo.“

Odpověď zněla náramně dobře. Ragy se nad ní nijak nepozastavil. Jen ta cena se mu zdála trošičku podivná.

O bezvadném stanu bude ještě řeč.

Slova se ujal Hagen: „Pánové měli by jste si ustanovit nějakého zdravotníka. Je to dost důležité. Budete daleko od civilizace. Může se něco semlít, jako se to stalo nám.“

„Ragy pomáhá léčit zvířata, tak bude zdravotník pro lidi. Vono je to stejný,“ zažaloval Pařas.

Prozrazený nešťastník viděl, že na něj všichni hledí s velkým očekáváním. Musel přikývnout.

„Dokážeš sehnat nějaké léky?“ otázal se ho Hagen.

„Většinu jo.“

„Nechej si v lékárně udělat podle návodu, který ti dám, minerální směs. Ta se dává do vody. Ona tam bude jenom ze sněhu. To je potom jak destilovaná a nedá se pít.“

„Já ti pomůžu,“ dodal, když viděl jak roztržitě se oslovený tváří.

Rozhlédl se po svých posluchačích s ironickým úsměvem. „Taky si zajděte někam do pekárny. Nechejte si upéct chleba. Když ho vezmou vyšší teplotou, tak vám nezplesniví a vydrží.“

„Hele, už toho nechej, nebo mne bude z tebe bolet hlava!“ stěžuje si Ragy.

„To ještě nevíš to nejdůležitější. Při tom se s tím budeš jako šéf výpravy, stále potýkat.“

„Řekni svoji poslední jobovku, ale věz, že za každou další tě zastřelím!“

Pamatuj si, že v Rusku nikdo nemluví jejich jazykem. Jedinej kdo to bude umět, budeš ty!“ rozesmál se pečlivý rádece.

*

*

*

Strašlivá změt' materiálů, oděvů a potravin. Lana, karabiny, ledabory a mačky. Kuchyňské váhy a dva kletry. Váží se to po židlích, stolech, na zemi i na posteli. Bytem se nedá projít z jednoho konce na druhý. Tak začíná zájezd, na Kavkaz. Mají tam přijít nejhezčí chvíle, ale zatím to vypadá naprosto opačně.

Zatracená lékárna, zlobí se Ragy. Váží skoro dvě kila! Mohla by být lehčí, ale nemá odvalu něco odebrat. Může se stát, že některý lék bude zapotřebí v odlehlých místech, bez pomoci. Láhev rumu také léčí, ale je zatraceně těžká!

Kilogramy přibývají, když se jede v létě do hor ve kterých jsou zimní podmínky se sněhem a ledem. Nesmí chybět plavky, ale ani teplá bunda s čepicí. Lezecké věci musí obsahovat lano, mačky, cepín nebo pterodaktyl. Každá náležitost oplývá vahou. Když si sbalíte věci v klidu doma, vejde se všechno do batohu snadno. V horách spotřebujete

potravinu, něco ztratíte nebo vyhodíte, leč místo jaksi nevybude. Před cestou domů se marně mordujete, aby jste vše dostali dovnitř svého zavazadla.

Člověk musí nezbytnou zátěž tahat všude. Je na svém batohu závislý. Nelze se ho zbavit. Zatěžuje ramena a přibývá každým krokem na váze. Stává se z něj krysa, mrcha, tlust'och, škrtič, koule u nohy a hnus. Během přesunu ho několikrát za den musíte otevřít. Hledaná věc je zákonitě ukryta pod vrstvou, kterou musíte odebrat a zase ji složitě umístit nazpět. Svě zavazadlo střídavě milujete nebo nenávidíte.

Ragy naposledy kontroluje seznam. Zdá se že nic nechybí. Je toho 54 kilogramů ve dvou kletrech. Na zádech 32 kg, křížem přes hrud' jen 22 kg. Navíc čtvrtkilový fotoaparát přes rameno a síťovka s potravinami a pitím na cestu v ruce. Nic neobvyklého - Sojkin měl pouhých 28 kilogramů. Extrémista šetřil na všem. Kupříkladu jedl jen sušené polévky a ovesné vločky. Sebou vzal jen jedny trenýrky, které nesundal za celou dobu pobytu v horách. Před odletem hochy pozval jejich ruský pomocník do bani /koupelna s posezením v páře/. Sojkin prohlásil, že nebude rušit tradici. Namydlil se včetně trenek, které měsíc nesvlékl. Potom je nechal usušit na sobě!

Mám to velký nášup, říká si Ragy, ale mám jistotu. Lezecké náležitosti a léky mám všechny. Rovněž nebudu trpět hladem ani zimou. Na dálkový rychlík nastupuji v Praze. První úkol zní - v pořádku se tam dostat.

Hodina odjezdu se přiblížila. Hodil na sebe oba kletry. Odmítl pomoc manželky se slovy, že v horách mu taky nikdo nebude pomáhat. Vydal se na nádraží. Vše probíhalo dobře. Na jeden záťah dokráčel až na peron. Jsem přece silák, myslel si.

Když si liboval, jak je všechno v pohodě, přihodil se mu první zásek do sebevědomí. Upadl na záda! Přímo do kolejiště. Stejně vypadá želva, když ji obrátíte na krunýř. Chvilku mával rukama a nohama, než ze sebe shodil veškerou zátěž. Nakonec se srovnal. Námahavě se postavil na nohy. Veškerá pýcha a hrdost mu spadla do kalhot. Pohlédl na manželku, která jej šla vyprovodit. Právě ho chtěla obejmout. Místo toho viděla, jak se bezmocně válí na kolejích. Nic neřekla. Nasadila pochybovačný výraz. V jejích, najednou ustaraných očích si přečetl: Jak se ty chlape, chceš dostat někam daleko do hor, když upadneš a nemůžeš vstát, ještě doma na nádraží!

*

*

*

Kintl a Ragy se na Kavkaze od prvních okamžiků shodli. Měli podobné myšlení, názory a humor. Rozuměli si. Jen v jedné věci stáli na opačných pólech. Odlišovali se v názorech, jak má vypadat krásná žena. Není v tom nic divného. Věčně nadrženi horolezci o krásném pohlaví rádi hovoří. Také obdivují své kolegyně. Nejenom pro dobrý sportovní výkon. Nelze se tomu ubránit, když vedle nich stoupá na skále dívka v přiléhavých legínách. Nebo se nad nimi zastaví v rozkročeném rozporu. To se potom ozývá: „Jaúú, jaúú.“

Na lezení s dívkou před lety doplatil Joščík. Jeho spolulezkyně nad ním zůstala stát v pozici blízko pádu. Stěžovala si, že to asi neustojí. Její nadýchaný zadeček se chvěl v krkolomném postavení. Joščík, který na něj mohl dosáhnout ze štanďu u kruhu přemýšlel, zda ho má podepřít dlaní obrácenou nahoru nebo dolů, či raději sevřenou pěstí. Všechny způsoby vypadají vlně! Rovnici

nevyřešil a dívka mu spadla. Příhoda je také milou vzpomínkou na jednoho z nejtalentovanějších Turnovských lezců, který se po srpnové emigraci paradoxně zabil na pouhé via ferratě.

Estetická rozepře Kintla a Ragyho nebyla zásadní. Pohybovala se v rovině lehkého humoru. Ragy samozřejmě věděl, že jeho spolulezec má pravdu, ale schválně situaci dmychal. Pubertu totiž prožil v čáře extrémně hubené modelky Twiggy, která pro něj vždy představovala nepřekonatelný vzor ženské krásy.

„Hezká ženská musí být tenoučká jako proutek,“ nadhodil pokaždé udičku.

„Nemáš pravdu, má být zaoblená,“ chytil se Kintl.

„Blbost, krásu dělají kosti.“

„Nikoliv, pozvolné linie a ladné křivky!“

„Kosti musíš vidět, štíhlost na hranici ladné hubenosti, to je krása!“

„Hele já maluju akty, musím vědět co je hezký. Krása musí mít linie.“

„Proč myslíš, že hezké ženě se říká kost? Ten tvůj obal je vlastně tuk.“

„Svaly a podkožní tuk vytvářejí plynulé křivky!“

„Chceš říct, že krásu dělá sádlo?“ přimáznul Ragy vesele.

„Ty nevíš co je plastická linie na které se střídá světlo se stínem!“

„Chytil jsi někdy ženskou za křídla pánevních kostí? To je teprve krása!“

„Výjimka, která potvrzuje pravidlo,“ musel uznat umělec.

Jejich spor se proplétal volnými chvílemi na Kavkaze. Jak se nedobrovolný celibát prodlužoval, vzrůstala síla argumentů. Někdy takových, že zanechali špičkování a smáli se svým obratům. Celý pobyt v horách své debaty oživovali a vylepšovali.

Vyvrcholení sporu přišlo na Ragyho účet. Odehrálo se těsně před odletem domů. Na letišti v Kyjevě. Byl si zakoupit něco v kiosku. Když se vrátil zpět, pravil jeho oponent:

„Teď jsi tady měl být. Byla tu překrásná dívka, štíhlounká jak mladá jedlička, moc jí to slušelo.“

„Já věděl, že tě předělám! Přišels na to, že huběňoury jsou nejhezčí,“ prohlásil naivní zastánce kostnaté štíhlosti.

„Musíš ji vidět. Šla po těch schodech někam nahoru, ještě ji doženeš.“

Kintl hovořil s velkým zanícením. Rozhazoval rukama, když vykresloval neobyčejnost dívky. Vzbuzoval dojem, že spatřil nejkrásnější ženu svého života. Ragy chtěl potěšit svůj zrak. Musel ji vidět také. Vyběhl do horního patra. Hledal štíhlou krasavici. Leč nikde ji neuvídl. Navrátil se zklamán.

„Našel jsi ji?“ otázali se hoši.

„Prošel jsem všechna místa, neviděl jsem ji,“ pravil smutný Ragy.

Kintlova tvář byla plná uspokojení. Výrazně zabodoval v přetahované. „Škoda! Ta ti byla náádhernáá! Vypadala jak žebříňák!“

*

*

*

Instruktor Chlebov skutečně sídlil přesně tam, jak popsal Hagen. Inteligentní člověk s přehledem. Obdržel botínky a bylo vidět, že je potěšen. Prohlásil, že bude kdykoli nápomocen, kdyby byla potřeba. Pro začátek dostal první požadavek. Schnat vajíčka a brambory. To byl dost naivní předpoklad, že se taková obyčejná strava může